

БІБЛІОТЕКА ЮНОГО СУМІВЦЯ

Ч. 1.

В ЛІСАХ ІНДІЇ

(СПРАВЖНЯ ПОДІЯ З ЖИТТЯ ДАЛЕКОГО КРАЮ)

(За І. М. Франсісом)

Переказ І. М.

МЮНХЕН

1950 РІК.

Додаток до журналу СУМ-у „АВАНГАРД”

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

1. Подорож морем з далекої Індії в Європу і дивне оповідання пана Багадура

Між Азією й Африкою прокопано, як відомо, канал, яким злучено два моря: Червонé і Середземне. Цей канал має назву Суєзького.

Це було кілька років тому. Суєзьким каналом звільна плыв англійський пароплав. На палубі пароплава було, крім корабельної служби, чимало подорожніх, що плили з далекої Азії через Суез в Європу. Найбільше було англійців, урядовців, військових та купців, що постійно їздять до англійських колоній — Індії, Австралії та інших країн, що їх давно завоювала могутня світова держава — Англія.

З краю палуби, спершись на поруччя, покурював люльку пан Бернет — урядовець-пенсіонер з Індії. Коло нього стояв інший пан — теж англієць. Перед ними гралися з сонцем тихі хвилі Суєзького каналу, а над ними пекло гаряче африканське сонце. На заході виднілися береги Єгипту, а на сході — синайський півострів, на ньому славетна гора Сінай, відома з біблійних оповідань. На заході — край муринів, левів і єгипетських пірамід, на сході — Азія — край семітів, монголів та індусів з дикими тиграми, темними забобонами, таємничими арабськими й індійськими казками.

— Розкажу вам одну індійську справжню подію, яку я сам пережив, але перед тим дозвольте вас запитати — чи ви вірите в те, що людина може перекидатися у звірят. Так говорив опалений сонцем і вже сивуватий пан Бернет. Його товариш із здивування зробив великі очі.

— Отже, послухайте дивної індійської історії. Ви ж знаєте, скільки різних чудесних оповідань ходить про Індію. Але я вам розкажу правду.

Це було в глухій глибині величезного індійського

краю. Я був там в ті часи суддею і збирачем податків. Коли я приїхав на місце мого урядування, щоб перейняти посаду від мого попередника, останній обвезив мене по всьому району та познайомив мене з визначними людьми — індусами. Це мені було потрібне для успішності мого урядування. Ми їздили разом кіньми.

Одного ранку — пам'ятаю як нині — ми виїхали, як звичайно, з нашого табору, де були наші слуги, вози, коні і намети з усяким приладдям та урядовими книгами. На дворі, хоч був ранок, стояла вже задуха і було парко, як це звичайно буває в Індії. Ця країна, як ви знаєте, лежить більше в гарячій ніж в поміркованій смузі. Ми їхали через пустий степ в напрямі до джунглів, що тяглися на сотні миль. Це була околиця ріки Гангу.

Джунглі, як ви певно знаєте, — це гущавина очеретів, корчів та бамбусово-тростинових лісів, що покриває мочавини над ріками в північній Індії. В джунглях живе багато всяких звірів. Є там величезні гади, люті тигри та спокійні велетні-слони. Мандрувати по джунглях не кожна людина має відвагу.

Коли ми вже проїхали пару миль і наближалися до джунглів, мій провідник показав рукою на самотню хатину в полі. Поле коло хати було оброблене краще, як це буває в індуссів.

Чи ви бачите ту хижу? Ніхто з тутейших людей не наважився б так близько під'їхати до неї, як ми. Тут живе стара, що її бояться всі в околиці: її вважають за відьму-чарівницю!

Не встиг він доказати, як почувся рип дверей хати. Двері відчинилися, і на двір вийшла стара індуска — тип, якого я ще не бачив.

Зморщене обличчя й ніжнсо-біле волосся свідчили про глибоку старість. Вона була висока й тонка, як тростина.

Під високим чолом світилися ясні пронизливі очі, які рідко можна зустріти. Очі ті була зелено-сірі, що дуже дивно виглядало при темному обличчі. Здавалося, що ті очі заховують в собі дикий вогонь та що в темноті вони могли б світитися як котлячі.

Коли я глянув на неї, уста її склалися в погану усмішку, показуючи два ряди гострих, жовтих зубів.

— Салем, Амаго! — привітав її мій провідник. Я звернув увагу на те, що він сказав це непевним, навіть тремтливим гоьсом. (Словом „салем” вітаються мубулмани).

— Салем, збирачу податків, пане Багадур! — відповіла стара, і очі її заблищали диким сльвом. — Чого бажає ваша милість від своєї слуги? Чи може ваші діти знову з'їли трійливу ягуду з джунглів? Або може ваша милість хоче, щоб я йому виворожила, котра дитина втопиться, як поїде через воду?

— Мовчи, жінко! Чи вже так скоро забула, як смакує моя сіль? (В Індії населення дуже бідує без соли, яку тримають у своїх руках англійці — володарі краю). Що тобі завикли мої невинні діти, що ти їм починаєш лихо вищувати. —

Почувши ці слова, жінка кинулася лицем на землю, узяла жменю пороху й сипнула на свою сиву голову. Потім стала голосити так жалібно, що вся аж тряслася. Але в очах її не було видно ані одної сльозини.

Даруйте, пане, даруйте! То не я говорила, то чорти говорили, що день і ніч товпляться навколо мене і нашіптують мені диявольські думки. Я вже знаю, що вони приведуть мене до загибелі.

З тими словами вона підповзла до ніг коней і хотіла тут покласти голову. Мій знайомий зіскочив з коня та, ухопивши її за рамена, поставив на ноги.

— Не треба, нещасна істото, сказав він. Слухай — я залишаю службу, але буде після мене тут оцей пан, новий суддя. Він вже буде старатися про те, щоб ти мала спокій від людей.

Стара зовсім підвелася і вперла в мене очі. Її погляд знову став несамопитим — вона огидно вишкірилася та знову показала свої зуби.

Чість новому збірачеві податків! Будеш довго жити і по мені, але бережися сірого кулявого тигра!

Сказавши ці слова якимсь сичучим голосом, вона хутко обернулася і зникла за дварима своєї хижі, зачинила за собою двері і засунула її засовом.

Я гляннув на Багадурра й не пізнав його — такий він був блідий. Мусів спертися на свого коня, щоб не впасти. Його бліді уста дрижали, вимовивши тільки два слова: „відьма-тигриця!”

Я вже хотів злізти з коня, щоб йому допомогти, але він нарешті зібрав сили скочив на сідло і тоді так вп'яв остроги в кінські боки, що кінь зірвався, як шалений, і помчав так, що я не міг його наздогнати.

Коли я приїхав до нашого табору (ми жили в наме-

тах, бо не мали в тій околиці дому) кінь Багадура вже був відведений, перед наметом про щось боязко шепотіла служба, а в наметі при польовому столі сидів Багадур, схопивши голову в долоні. Обличчя його посиніло. Виглядав так ніби постарів на 20 років. Він ледве підвів голову, почувши мої кроки.

Ледве я його намовив, щоб він викупався, прохолодився і з'їв щось разом зі мною. Аж тоді він прийшов помалу до людського вигляду і заговорив.

— Вас, певно, дивує моя поведінка. Я мушу вам з'ясувати, в чому річ. Ви, мабуть гадали, що я втратив розум. Але якби ви знали про ту стару те, що я знаю, то й ви б може не інакше виглядали як я.

Багадур зупинився, дивлячись на мене. В мене майнула думка: бідний Багадур! Від довгого перебування серед темних і забобонних індусів та сам став такий, як вони, і лякаєшся першої-ліпшої жінки, яку вважають за відьму.

— Вам, пане Бернет, це все треба буде знати, бо ви приходите на моє місце й будете порядкувати в цім краю. Отже, знайте, що той сірий тигр, що про нього згадувала стара та казала, щоб ви його стереглися — це не якась там байка, а факт. Це страшна потвора, що перебуває в тих джунглях і погубила вже не одну душу. Але бачили його тільки один раз. Скільки я за ним не ходив — його не здибав. Раз тільки найшов у джунглях трупа людини, розірваної тигром. Може вам вдасться впоратися з тою потворою. Але звертаю вашу увагу на те, що ця bestія дуже дика і хитра. Тримайтеся на сторожі і не пускайтеся до джунглів без набитої рушниці.

(Пояснення до тигра: Тигр — це величезний звір з хижацької родини котів, з тої самої родини, з якої походять леви, пантери, рисі, а також і наші хатні маленькі коти. Тигр буває і на два метри завдовжки, шкіра жовтуватого кольору з темними пасами, живиться тільки м'ясом, убиваючи слабшу від себе звірину. Він такий кровожерливий, що вбиває навіть тоді, як ситий. Нападає і на людину. Живе в південній Азії, головно в Індії, по очеретах і лісах джунглів. Індуси його страшенно бояться і вважають царем всіх тамошніх звірів, бо хоч там є більші звірі, наприклад, слони, але вони бувають неповоротні. Тигр стрибає слонові на хребет і загризає його. В Індії тигри не раз знищують цілі села, тому індуси називають

його „людоїд” та розповідають про нього всякі забобонні байки).

Пан Бернет, поклавши свіжого тютюну до своєї люльки, продовжував своє цікаве оповідання:

— Але це ще не все. Тутешні індуси вперто поговорюють, що то не тигр, а тигриця і то незвичайна. Вірте чи ні, я вже сам не знаю, що про це думати — знаєте, що тут кажуть? Що це не тигриця; а та жінка-відьма, Амага, що ми були коло її хати.

Тут Багадур знову зблід і знизив голос, неначе б то боявся когось поблизу — аж мене самого мимохіть стало морозити, хоч як не смішно було слухати небелиць про всякі страхи.

— Кажуть, говорив далі Багадур, — що тій жінці, а вона зветься Амага, — один їхній божок дарував таку силу, що вона може перекидатися в тигра. Вона вбиває всякого, хто до неї наблизиться, вип'є з нього кров або знищить блиском своїх очей, неначе громом.

А щодо жінки тої, Амаги, то мушу вам розказати ще одну річ. Вона чудова лікарка. Коли одного разу мій хлопець наївся в джунглях трійливих ягід і вже мав умерти, а не було тут ніде лікаря, мої слуги прикликали Амагу, хоч і з страху за свою шкіру, і що ви скажете? Дала лік, вилікувала хлопця. І ще дивна річ: якби ви бачили, як вона голубила дитину й тулила до себе — наче свою рідну. Дивна й чудна це істота.

2. Пан Бернет хоче в'яснити смерть індійського ворожбита Ойги

Пан Бернет, стоячи на палубі корабля й покурюючи люльку, розповідав далі свої давні спомини з далекої Індії.

Багадур передав мені урядування і поїхав. Він радо втікав з цієї непевної країни, де стільки всяких небезпек та такий забобонний нарід, що може заразити страхом і тверезого європейця.

Я почав урядувати. Але моя індуська служба вже почула про погрозу, яку кинула мені Амага, про те, щоб я берігся того сірого тигра. Я бачив на обличчях моїх слуг і людей з близького індуського села страх. Коли вони дивилися на мене, то так неначе казали: вже твої дні поранені!

Одного разу в пополудень, коли я повернувся до табору після поїздки та сидів в наметі, записуючи в книгах рахунки, почув я голос мого помічника, службовця Хана.

Він відхилив край намету, питаючись, чи може увійти. (Він добре говорив по-англійському). Увійшовши, поздоровкався, як звичайно, але його темне лице було сіре й залякане. Він важко дихав — видно, що біг щосили.

— Що сталося, Хане?

— Пане, чарівниця з помсти забила Ойга!

— Якого Ойга?

— Ойго — це тутешній сільський лікар-ворожбит. Його Амага зненавиділа з того часу, як він урізав їй палець.

— Який палець. Що ти верзеш, як непритомний? Ви всі здається вже з глузду з'їхали, ціле село здуріло!

— Пане, уста вашого раба говорять тільки правду. Ойго вбитий сірим тигром. Є тут хлопець, що це бачив на власні очі. Кажете його привести?

— Веди сюди скоріше!

За пару хвилин мій Хан прибіг назад, тягнучи за собою хлопчину — восьмилітка, пастушка. Хлопчик був голий, як звичайно хлопці в Індії, тільки підперезаний шматком якогось лаха. Очі хлопця вилізли наверх з переляку.

— Кажі, хлопче. Розповідай його милості, що ти бачив.

Хлопець був такий заляканий, певно, тим, що бачив і моєю високою особою, що довгий час не міг здобути з себе слова. Нарешті розкрив рота:

— Ясний пане, я пас корови в джунглях. Ойга вбила звірина. Я втік на дерево, вона мене побачила — вишкірила на мене зуби. Ой, як страшно! Ой, вона мене заб'є!

Тут хлопцеві вже нестало більше сил, і він впав на землю, зімліваючи. На щастя, я мав при собі пляшку з амоніаком. Я підсунув її хлопцеві під ніс, і він очуняв.

Хлопець нагло зірвався і хотів тікати, дивлячись з острахом на мене. Він певно думав, що я якийсь чарівник, що чарами пробуджує мертвих людей.

Я суворо grimнув на хлопця і наказав йому оповіда-ти. Це допомогло, бо нарід той споконвіку звик до роботи і сліпого послуху.

— Нема чого боятися, — кажу. Підеш з нами і покажеш, де забито Ойга. Дам тобі за те 8 шилінгів.